

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS
PAŽYMA**

**DĖL STANDARTIZACIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1618 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (TAP-19-1196(2) (TAIS NR. 18-8751(5))**

2019-11-11 Nr. NV-3136

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: patikslinti ir papildyti standartizacijos teisinį reguliavimą, suderinant jį su atitinkamomis ES teisės aktų nuostatomis, taip pat atsisakant perteklinio reguliavimo.

Esama situacija: Standartizacijos įstatymu nustatyti pagrindiniai nacionalinės standartizacijos tikslai ir principai, standartų ir standartizacijos leidinių rengimo, taikymo, kaupimo ir platinimo nuostatos, techninių reglamentų nuostatos, nacionalinės standartizacijos institucijos veiklos pagrindinės nuostatos. Įstatymas priimtas 2000 m., nauja redakcija išdėstyta 2007 m., nuo to laiko keisti tik atskiri straipsniai, tačiau sisteminė jo peržiūra nebuvo atlikta.

Esmė:

- atsižvelgiant į galiojančius ES teisės aktus, tarptautinių standartizacijos institucijų ir Europos standartizacijos organizacijų naudojamus terminus ir rekomendacijas, atsisakoma sąvokų (įmonės standartas, praktikos nuostatai, išskirtinė nuoroda į standartą, teikiamoji nuoroda į standartą, techninis reglamentas, darnusis Lietuvos standartas, originalusis Lietuvos standartas), taip pat atsisakoma Reglamentu (ES) Nr. 1025/2012 apibrėžtų sąvokų (paslauga, gaminys, techninė specifikacija, nacionalinė standartizacijos institucija, standartas, standartų programa). Vartojama sąvoka „kiti leidiniai“ keičiama patikslinta sąvoka „nacionalinis standartizacijos leidinys“. Siekiant aiškaus standartizacijos srities suvokimo, Įstatymo projektas papildomas naujomis sąvokomis „perimtas standartas“, „perimtas standartizacijos leidinys“ ir „suinteresuotasis subjektas“;
- projektas papildomas nauju tikslu - *sudaryti sąlygas naujų technologijų taikymui ir inovacijų plėtrai, siekiant užtikrinti produktų ir paslaugų konkurencingumą*, nes standartizacija siekiama skatinti naujų technologijų taikymą ir inovacijų plėtrą, tuo sudarant sąlygas įmonių konkurencingumui užtikrinti;
- siūloma atsisakyti įstatymui nebūdingo, perteklinio reguliavimo, kuriuo šiuo metu reguliuojami standartizacijos procesai, numatyti Standartizacijos įstatyme, perkeliant standartizacijos procesų reguliavimą į įgyvendinamuosius teisės aktus - nacionalinės standartizacijos institucijos (Standartizacijos departamento) tvirtinamus tvarkos aprašus, tokių tvarkų rengimą numatant Įstatymo projektu;
- atsisakoma nuostatų, susijusių su įmonės standartu, nes įmonės standartai nėra šio įstatymo objektas. Reglamente (ES) Nr. 1025/2012 standartas yra apibrėžtas, kaip pripažintos standartizacijos institucijos priimta daugkartiniam ar nuolatiniam taikymui skirta savanoriško taikymo techninė specifikacija, kuri yra viena iš toliau nurodytų standartų: tarptautinis standartas, Europos standartas, darnusis ir nacionalinis standartas. Šiuo metu galiojančiame Įstatyme įmonės standartas apibrėžiamas kaip „*juridinio asmens parengtas ir patvirtintas dokumentas, kuriame nurodyti techniniai reikalavimai, kuriuos turi atitikti juridinio asmens gaminiai, procesai ar paslaugos*“. Pažymėtina, kad juridinio asmens

parengtas dokumentas neturėtų būti reguliuojamas įstatymu, nes tai yra juridinio asmens vidaus kokybės įrankis;

- atsižvelgiant į esamą teisėkūros praktiką, pagal kurią siūloma įstatymuose neminėti konkrečių įstaigų pavadinimų, Įstatymo projekte neįvardijama konkreti įstaiga, vartojama bendra formuluotė - nacionalinė standartizacijos institucija. Įstatymo projektu numatyta, kad nacionalinę standartizacijos instituciją paskiria Vyriausybė. Numatoma, kad tai bus tas pats Lietuvos standartizacijos departamentas, kuris ir dabar atlieka nacionalinės standartizacijos institucijos funkcijas;
- atsisakoma nacionalinės standartizacijos institucijos funkcijų dėstymo įstatyme, nes Vyriausybė yra kompetentinga nustatyti ministerijų, įstaigų prie ministerijų veiklos sritis ir funkcijas, spręsti su Vyriausybės ir jai atskaitingų įstaigų veiklos organizavimu susijusius klausimus;
- Įstatymo projektas papildomas nauja finansavimo nuostata dėl Technikos komitetų atstovų, kurie bus atrenkami nacionalinės standartizacijos institucijos nustatyta tvarka, rėmimo dalyvavimui tarptautinių standartizacijos institucijų ir Europos standartizacijos organizacijų technikos komitetų veikloje, tuo siekiant suteikti galimybę technikos komitetų nariams dalyvauti standartizacijos organizacijų technikos komitetų veikloje ir atstovauti nacionalinės standartizacijos interesus.

Derinimas:

- Finansų ir Kultūros ministerijos pastabų neturėjo. Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos mokslo taryba ir Lietuvos vartotojų asociacija pastabų per nustatytą terminą nepateikė;
- atsižvelgta į Vidaus reikalų, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijų, Europos teisės departamento pastabas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabos, anot rengėjų, suderintos darbo tvarka. Aplinkos ministerija nepritaria įmonės standarto atsisakymui, nes lieka neaišku, kokiomis nuostatomis turės būti vadovaujama si taikant parengtus ir daugelyje sričių taikomus įmonės standartus, tačiau Ekonomikos ir inovacijų ministerija pažymi, kad Įmonės standartas yra juridinio asmens parengtas ir patvirtintas dokumentas, todėl įmonės standartų rengimas ir taikymas, nėra šio Įstatymo projekto tikslas. Lietuvos standartas LST 1510 „Įmonės standartų rengimas ir įforminimas“ negalioja nuo 2011 metų. Be to, anot rengėjų, Įstatymo projektu atsisakius įmonės standartų nuostatų, valstybės institucijos galės savo teisės aktuose nustatyti reikalavimą pateikti tam tikrais atvejais įmonės standartą;
- projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės teiktas pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos, bet atitinka Programos trečio skirsnio „Aktyviai ir visapusiškai apsaugoti vartotojai“ nuostatomis.

Dalykinio vertimo išvada: siūlome patikslintą projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, kaip plačiau pristatytiną.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt